

Göknur Aktay |

Söz konusu olan bir ilaç ise, vijilan olmak zorundasınız. Pasteur

FARMAKOVİJİLAN NEDİR?

Farmakovijilans, *pharmakon* ve *vigilante* sözcüklerinden türemiştir. Kısaca “ilaç güvenliği” olarak ifade edilebilir. Farmakovijilans, ilaçların zararlı etkilerine karşı uyanık olma durumudur. Hiçbir ilaç %100 güvenli değildir. İlacın güvenliliği dinamik bir kavramdır. Bu yüzden sürekli izlenmeyi gerektirir. Farmakovijilans, ilaçlar için bir gelişimdir. İlaçların beklenmeyen olumsuz etkilerinin araştırılmasını, risk faktörlerinin belirlenmesi ile mevcut ilaçların daha güvenli ve uyumlu kullanılmasının sağlanmasını ve ilaçların daha iyi değerlendirilmesine de olanak sağlamaktadır. Farmakovijilansın birincil amacı tüketicinin güvenliğinin sağlanmasıdır.

Farmakovijilansın Yararları

- Dozaj ayarlama
- Yeni bir endikasyonun keşfi (ör. antihipertansif minoksidil’in saç uzatma etkisi, dekonjestan klonidin’in antihipertansif etkisi, antibakteriyel sülfonamid’in diüretik etkisi, antihistaminiklerin uyku düzenleyici etkisi vb).

Adli Farmakovijilans

Farmakovijilans beceri ve bilgilerinin adli tıp alanına uygulanması Adli Farmakovijilans kavramının doğmasına neden olmuştur. Farmakovijilans ve adli tıp işbirliği, adli vakaların çözüm sürecinde, istenmeyen ilaç reaksiyonları ile ters etkilerin tespit edilip önlenmesi kapsamında önemlidir. Tıbbi müdahale veya ilaç uygulamaları sırasında zarar gören ya da hastalanan kişilerin adli tıpla ilişkisi genellikle adli farmakovijilans üzerinden olur.

Hastalar ve sağlık profesyonelleri için ilaç güvenliği çok önemlidir. Farmakovijilans uyuşturucu kullanımına bağlı ters olaylar da dahil hastaların

Bilimsel kanıtlar, gerçekler ve gözlemler davada doğru bir karara varılabilmesi için hakimler tarafından kolayca anlaşılacak şekilde rapor edilmelidir.

SONUÇ

Farmakovijilans, ilaç kullanımına bağlı advers olayları önleme, ölçme, değerlendirme ve anlama bilimidir. Gittikçe artan tıbbi davalarda, ilaç ve eczacılık uygulamaları gibi konuları içeren ceza ve hukuk davalarının çözümünde adli farmakovijilans uzmanları ve adli eczacıların katkısına ihtiyaç vardır.

Gözden Geçirme

1. Adli farmakovijilansın kapsamını yazınız.
2. Adli farmakovijilansın zorlukları ve engeller nelerdir?
3. Ters ilaç reaksiyonunu belirlemek için sorulması gereken sorular nelerdir?

KAYNAKLAR

1. Edwaeds IR, Body D. Forensic Pharmacovigilance, International Journal of Risk&Safety in Medicine, 24: 1-2, 2012. DOI 10.3233/JRS-2012-0555
2. Garrett BL, Neufeld PJ. Invalid Forensic Science Testimony and Wrongful Convictions, Virginia Law Review, 2009, https://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=6556&context=faculty_scholarship (Erişim: Haziran 2020).
3. Medhi B, Singh PK, Bansal YS, Setia B. Forensic Pharmacokinetics: A New Dimension for Drug Related Medico Legal Cases. Journal of Forensic Research, 02(04), 2011, DOI: 10.4172/2157-7145.1000128
4. SewalVikas RK, SainiBikashMedhi K. Forensic Pharmacovigilance: Newer Dimension of Pharmacovigilance, Journal of Forensic and Legal Medicine, 34:113-118, 2015.
5. Singh DK, Rastogi R. Forensic Pharmacovigilance: An Overview, International Journal of Pharmaceutical Science Review and Research, 46(2): 173-176, 2017.